

Ο Λάζαρος, ο φίλος του Χριστού

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ΄

Ὁ Λάζαρος ἦταν φίλος τοῦ Χριστοῦ καί ὁ μόνος, ἐκτός τοῦ κύκλου τῶν δώδεκα μαθητῶν, πού ἔλαβε εὐθέως ἀπό τόν ἴδιο τόν Διδάσκαλο, τόν λίαν τιμητικό αὐτό χαρακτηρισμό, τοῦτέστιν «φίλος». Ἦταν δέ ἀδελφός τῆς Μάρθας καί τῆς Μαρίας, ὅπου τήν οἰκία τῶν τριῶν αὐτῶν ἀδελφῶν εἶχε ἐπισκεφθεῖ πολλές φορές ὁ Χριστός καί εἶχε παρευρεθεῖ μετ' αὐτῶν στή κοινή τράπεζα. Ἦταν ὁ Λάζαρος, ἐκεῖνος, τόν ὁποῖο ὁ Χριστός ἀνέστησε ἐκ νεκρῶν καί ἡ ἀνάστασή του αὐτή ἐξιστορεῖται μέ ἀκριβεῖς λεπτομέρειες στό κατά Ἰωάννη Εὐαγγέλιο καί μόνον σ' αὐτό.

Ἀξίζει, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ν' ἀναφέρουμε τίς λεπτομερεῖς αὐτές περιγραφές, τίς ὁποῖες εὐρίσκουμε στό 11ο κεφάλαιο τοῦ κατά Ἰωάννου Εὐαγγελίου, πρὸς ἀντίκρουσιν καί κάποιων ὀρθολογιστικῶν ἀντιλήψεων. Πρῶτον, στό Εὐαγγέλιο ἀναγράφεται συγκεκριμένος τόπος, ἥτοι ἡ Βηθανία, κωμόπολη πού ἀπέχει μόλις τρία χιλιόμετρα ἀπό τά Ἱεροσόλυμα ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος τοῦ ὄρους τῶν Ἑλαιῶν. Δεύτερον, ὁ Λάζαρος, νεκρός παρέμεινε τέσσερις ἡμέρες, «τεταρταῖος» ἀποκαλεῖται καί βέβαια ἐνταφιασμένος στό μνημεῖο κατά τά Ἰουδαϊκά ἥθη. Τρίτον, εἶναι γεγονός ὅτι στίς δύο ἀδελφές του κυριαρχοῦσε φόβος ὅτι ὑφίσταται ἔντονη δυσοσμία, ἔπειτα ἀπό τήν πρό τεσσάρων ἡμερῶν ταφή. Τέταρτον, ὑπάρχει στήν

εύαγγελική περικοπή λεπτομερέστατη περιγραφή τοῦ μνημείου καί τῆς σοροῦ τοῦ νεκροῦ, ἦτοι: ἐντάφια σπάργανά της κατά τό ἔθος ἐνταφιασμοῦ τῶν Ἰουδαίων. Πέμπτον, ἔχουμε τό γεγονός τῆς ἐντόνου ἀντιδράσεως τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστοῦ, τῶν Σαδδουκαίων πού ἀρνιόντουσαν ἐν γένει τήν ἀνάστασι τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκτον, ἱστορεῖται ἀκόμη, ἡ σφοδροτάτη ἐπιθυμία τῶν παραπάνω ἐχθρῶν καί τῶν Φαρισαίων νά θανατώσουν τόν Χριστό, ἀλλά καί τόν Λάζαρο καί ἔβδομον, ἀβάσιμη τυγχάνει καί ἡ ἄποψη, ὅτι στήν συγκεκριμένη περίπτωση τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου, ἔχουμε ἕνα φαινόμενο ἐγέρσεως ἀπό κάποιο εἰκονικό θάνατο, ἄποψη, ἡ ὁποία παραμένει ἀστήρικτη, ἀφοῦ ἔχουμε ἐνώπιόν μας τετραήμερο νεκρό.

*

Ἡ ἱστορία, μάς παρουσιάζει στή συνέχεια τήν ὅλη ζωή τοῦ Λαζάρου, μετά τήν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ ἀπό τόν Χριστό, κατά τήν ὁποία, ὁ Λάζαρος ἀνεχώρησε ἀπό τήν Παλαιστίνη ἀποφεύγοντας τήν ἐχθρά τῶν ἀρχιερέων, γραμματέων καί φαρισαίων, πού ζητοῦσαν νά τόν θανατώσουν καί μετέβη στήν Κύπρο. Ἐκεῖ ἐγκαταστάθηκε στήν πόλη Κίτιο (σήμερα ὀνομάζεται Λάρνακα). Ἀργότερα τόν συναντοῦν οἱ Ἀπόστολοι Παῦλος καί Βαρνάβας καί τόν χειροτονοῦν Ἐπίσκοπο Κιτίου. Ἐζησε μετά τήν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ τριάκοντα ἔτη καί ἀπέθανε τό δεύτερον ἐκεῖ στό Κίτιο. Μάλιστα, ἡ ὅλη ἐπισκοπική του παραμονή καί διακονία στή Λάρνακα ἔχει συνδεθεῖ μέ πολλές παραδόσεις. Τό λείψανό του τοποθετήθηκε ἐντός μαρμαρίνης σαρκοφάγου ἐπὶ τῆς ὁποίας χαράχθηκε ἡ ἐπιγραφή «Λάζαρος ὁ τετραήμερος καί φίλος Χριστοῦ». Ἀργότερα, ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ κτίστηκε ἀρχικά μικρός ναός, ὁ ὁποῖος ἐπὶ αὐτοκράτορος Λέοντος ΣΤ' τοῦ Σοφοῦ διηυρύνθη σέ μεγάλο ωραιότατο βυζαντινό ναό. Κατά δέ, τό 890 μ.Χ., ὁ αὐτοκράτωρ (ὁ Λέων ὁ ΣΤ') μετέφερε τό λείψανον στήν Κων/λη.

Τήν μεταφορά αὐτή τοῦ ἱεροῦ λειψάνου ἀπό τό Κίτιο στήν Κων/λη ἔχει μέ δύο λόγους τοῦ ἐγκωμιάσει ὁ λόγιος Ἐπίσκοπος Καισαρίας Ἀρέθας ἐκ Πατρῶν, ὁ καί μαθητής τοῦ Μ. Φωτίου. Οἱ λόγοι του εἶναι «Ἐπιβατήριος ἐπὶ τοῖς τιμίαις λειψάνοις Λαζάρου, ὁ Λέων ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς ἐκ Κύπρου μετήνεγκεν» (ἀνέκδ. ἐν κώδ. Μάρκ. 524 φ. 122) καί «Τοῦ αὐτοῦ, ἔκφρασις πομπῆς ἱερᾶς, ἦν Λέων εὐσεβὴς βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς τιμίαις λειψάνοις πεποιήται τοῦ Χριστοῦ φίλου, ὅτι πρῶτως αὐτὰ ἐκ Κύπρου μετήνεγκεν» (αὐτόθι φ. 123). Τά κατοπινά χρόνια, κυρίως τόν 18ο αἰῶνα, ἔγιναν ἀξιόλογες ἐπισκευές στόν ἐν λόγω ἱερό ναό, ὅπου ὑπάρχει καί ἕνα θαυμασίας τέχνης εἰκονοστάσιο καί ἄλλα συμπληρωματικά κτίρια γιά ν' ἀποτελεῖ σήμερα τό σημαντικότερο μνημεῖο καί ἱερό προσκύνημα τῆς πόλεως Λάρνακας.

*

Πέραν ὅμως τῶν ἱστορικῶν περιγραφῶν, ἡ περίπτωση τῆς ἐορτῆς τοῦ Λαζάρου παρουσιάζει ἐξαιρετικό θεολογικό καί πνευματικό ἐνδιαφέρον. Ἐτσι, ἡ ἔγερση τοῦ Λαζάρου ἀπό τόν Χριστό, ὅπως πρωτίστως ἀναφέρει ἡ ὑμνολογία, τυγχάνει «τῆς παλλιγενεσίας προοίμιον σωτήριον» καί εἶναι προάγγελος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, γι' αὐτό τόσο ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου, ὅσο καί ἡ Θ. Λειτουργία, τό Σάββατο τοῦ Λαζάρου, ἔχουν ὑμνολογικά στοιχεῖα τῆς ἀναστασίμου Κυριακῆς. Εἰδικότερα: Ψάλλονται ἀναστάσιμα εὐλογητάρια, λέγεται τό «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι», ψάλλεται στό τέλος τοῦ Ὁρθρου τό ἀναστάσιμο τροπάριο «Σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ γέγονεν», ὡς καί τό ἐφύμνιον τοῦ Εἰσοδικοῦ τῆς Κυριακῆς «ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν». Ἐπίσης, σέ ἀνάμνηση τοῦ τελουμένου κατὰ τούς πρῶτους αἰῶνες μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος τῶν κατηχουμένων, ψάλλεται ἀντί τοῦ τρισαγίου ὕμνου τό: «Ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε». Κατά δέ τήν Ἀπόλυσιν λέγεται: «Ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν», ὅπως τίς Κυριακές.

*

Ἀλλά ἀκόμη ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου εἶναι καί προτύπωση τῆς κοινῆς ἀναστάσεως ὅλων τῶν ἀνθρώπων κατὰ τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Δικαιοκρίτου Χριστοῦ. Συγκεκριμένα, λέγει τό Ἀπολυτίκιον: «Τήν κοινήν ἀνάστασιν πρό τοῦ σοῦ Πάθους πιστούμενος, ἐκ νεκρῶν ἡγείρας τόν Λάζαρον Χριστέ ὁ Θεός· ὅθεν καί ἡμεῖς ὡς οἱ Παῖδες, τὰ τῆς νίκης σύμβολα φέροντες, σοὶ τῷ Νικητῇ τοῦ θανάτου βοῶμεν· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος, ἐν ὀνόματι Κυρίου».

Ὑπάρχει, ὡστόσο, μιά διαφορά μεταξύ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου καί τῆς κοινῆς ἀναστάσεως. Δηλαδή, ὁ Λάζαρος μετά τήν ἀνάστασή του ἀπό τόν Χριστό, δέν ἔλαβε κάποιο πνευματικό σῶμα, ἀλλά ἔφερε τό ἴδιο σῶμα πού εἶχε πρίν ἀποθάνει. Σῶμα, δηλαδή, φθαρτόν καί θνητόν, γι' αὐτό καί πέθανε πάλιν, ἔπειτα ἀπό χρόνια. Τά σώματα, ὅμως, ὅλων τῶν ἀνθρώπων μετά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ θά εἶναι πνευματικά, χωρίς τά ἀναγκαῖα γιά τήν βιολογική συντήρησή τους.

Πράγματι, κατὰ τόν Ἀπ. Παῦλον «ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστόν Ἰησοῦν ζωοποιήσκει καί τά θνητά σώματα ὑμῶν» (Ρωμ. 8,11). Οἱ χριστιανοί περιμένουμε «ἀνάστασιν σωμάτων», ὡς λέγει δέ ὁ Ἱερός Δαμασκηνός: «Ἀνάστασις γάρ ἡ ἄνωθεν στάσις· τό σῶμα δέ ἐστί τό φθειρόμενον καί διαλυόμενον καί εἰς χοῦν μεταβαλλόμενον. Τοῦτον τοίνυν ἡ ἄνωθεν σύστασις εἰκότως καλεῖται ἀνάστασις· τῆς γάρ δὴ ἀθανάτου ψυχῆς οὐκ ἀνάστασις, ἀλλ' ἐπάνοδος γίνεται πρός τό σῶμα» (Ἰω. Δαμασκηνοῦ, Ἑκδ. ὀρθ. πίστεως 4,27, PG 94,1228). Ἡ δέ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν θά εἶναι καθολική «δικαίων τε καί ἀδίκων». Καί γιά τούς ζωντανούς στόν παρόντα κόσμον κατὰ τήν ὥρα τῆς Δευτέρας Παρουσίας ὁ Ἀπ. Παῦλος μᾶς λέγει: «Οἱ ζῶντες

οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας... οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἄρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα» (Α΄ Θεσσ. 4, 15-17). Ἡ ἄρπαγὴ αὐτὴ ἐν νεφέλαις συνδέεται προφανῶς καὶ μέ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ σώματος τῶν ἄρπαγησομένων, καθ' ὅτι τὰ σώματα θά μεταβληθοῦν ἀπαφθαρτοποιούμενα, δηλαδή θάχουμε ἄλλου εἶδους σώματα. Καὶ βέβαια δέν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς πῶς θά εἶναι. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης συγκεκριμένα γράφει: «Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐναφεῖσα τῷ θανάτῳ πάντα τὰ περί αὐτὴν ἰδιώματα... πρὸς τὴν ἀφθαρσίαν μεθίσταται καὶ τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐν παντί τελειότητα καὶ τό μηκέτι τὴν ζωὴν αὐτῆς οἰκονομεῖσθαι τοῖς φυσικοῖς ἰδιώμασιν, ἀλλ' εἰς πνευματικὴν τινα καὶ ἀπαθῆ μεταβῆναι κατάστασιν (Περὶ ψυχῆς καὶ ἀναστάσεως, PG 46, 156).

*

Ἐπειτα γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Γιατί ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου ἔγινε τέσσερις ἡμέρες μετὰ τὸν θάνατό του; Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἡ κατωτέρω: Πρῶτον γιὰ νὰ φανερωθεῖ στοὺς ἀπίστους Ἰουδαίους, ὅτι ἐφ' ὅσον Αὐτός, ὁ Χριστός, εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἀναστήσει ἕνα νεκρὸ τεσσάρων ἡμερῶν, πόσο βεβαιότατα ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ν' ἀναστήσει τὸν ἑαυτοῦ τὸν στίς τρεῖς ἡμέρες. Δεύτερον, γιὰ νὰ ἀποδειχθεῖ ἡ κυριαρχικὴ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ πάνω στὴ φθορά, ἀφοῦ μέ τό θαῦμα ποὺ ἔκανε ἀνέκοψε τὴν ἀποσύνθεσιν, τὴν σήψιν τοῦ σώματος, ποὺ ἤδη εἶχε ἀρχίσει νὰ παρουσιάζεται ὅταν ἡ Μάρθα τοῦ εἶπε: «Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι» (Ἰω. 11,39). Γράφει ωραιότατα ὁ ἅγ. Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου: «Μὴ οὐκ εἶδες τὸν Λάζαρον πάλιν καθάπερ ὕπνον τὸν θάνατον ἀποσεισάμενον; Εἶδες πῶς σὺν αὐταῖς κηρίαις ἐβάδιζε, τό Δεῦρο ἀκούσας; Εἶδες πῶς ἠκολούθησε τῷ προστάγματι ὁ νεκρός, καὶ ὁ δεσμός οὖν ἐκώλυσεν; Εἶδες πῶς ἤρμοσεν ἡ φωνὴ τῷ τὸν διαλυθέντα θανάτῳ; Ὁ ἐκεῖνα δυνηθείς, καὶ ταῦτα δυνήσεται· ὁ τὸν δοῦλον ἀναστήσας, αὐτός πολλῶ μᾶλλον ἐγείρεται. Ὁ ζωογονήσας τὸν σεσηπότα, οὐκ ἔασει νεκρόν ἑαυτόν» (Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Σαββάτου, Λόγος Ε', PG 39, 92-93). Καὶ τρίτον γιὰ νὰ καταφανεῖ ὅτι, ἀφοῦ ὁ Χριστός ὡς Θεός ἔχει τὴν δύναμιν ν' ἀναστήσει τὸν τεταρταῖο Λάζαρο, μπορεῖ ν' ἀναστήσει καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων τὰ σώματα ἔχουν ἤδη διαλυθεῖ. Ὡς λέγει ὁ ἅγ. Κύριλλος Ἀλεξανδρείας: «Ἀπαρχὴ γάρ τῶν κεκοιμημένων ὁ Κύριος καὶ πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, λειοτάτην ὥσπερ τοῖς μεθ' ἑαυτόν ἀποτελῶν διὰ τῆς ἰδίας Ἀναστάσεως τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ἀναδρομὴν» (Εἰς Ἰωάν. 18, 7-9, PG 74, 585).

*

Ἀλλὰ μερικά ἀκόμη σημεῖα εἶναι ἄξια προσοχῆς, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τοὺς λόγους

τοῦ Χριστοῦ.

Πρῶτον, εἶναι ἡ φράση πού εἶπε ὁ Χριστός στούς μαθητές Του: «Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται, ἀλλά πορεύομαι ἵνα ἐξυπνήσω αὐτόν» (Ἰω. 11,11). Ἐδῶ ὁ Χριστός μανθάνουμε, ὅτι ὀνομάζει τόν θάνατο, κοίμηση, ὕπνο. Αὐτό εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ὁ θάνατος χαρακτηρίζεται ὡς ὕπνος, οἱ δέ τεθνεῶτες ὡς κεκοιμημένοι. Ὁ Κύριος ἐκφράζει τήν ἀλήθεια γιά τόν θάνατο. Γιά μέν τίς ἀδελφές Μάρθα καί Μαρία, ὁ Λάζαρος ἦταν νεκρός. Γιά τόν Χριστό, ὅμως, κοιμόταν καί τόν ἐξυπνᾷ. Ἔτσι, ὁ θάνατος τοῦ σώματος εἶναι, ὡς ἕνας ὕπνος, μακρότερος τοῦ συνήθους, ἀφοῦ πρόκειται νά καταργηθεῖ καί νά νικηθεῖ μέ τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Δεύτερον, ἡ προσταγή τοῦ Χριστοῦ πρό τοῦ μνημείου εἶναι πολύ χαρακτηριστική: «Λάζαρε, δεῦρο ἔξω» (Ἰω. 11,44). Δέν εἶπε ὅπως κατά τήν ἀνάσταση τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰαείρου ἀπλῶς: «Τό κοράσιον, σοί λέγω, ἔγειρε» (Μάρκ. 5,41) ἢ ὅπως στήν περίπτωση τοῦ νεκροῦ υἱοῦ τῆς χήρας τῆς Ναΐν: «Νεανίσκε, σοί λέγω, ἐγέρθητι» (Λουκ. 7,14) καί αὐτό, γιατί οἱ δύο αὐτοί νεκροί βρισκόντουσαν μπροστά του ἐπὶ τῆς κλίνης ἢ τοῦ φερέτρου ἀντίστοιχα. Ὁ νεκρός ὅμως Λάζαρος ἦταν ἐγκεκλεισμένος μέσα στόν τάφο, ἤδη νεκρός τέσσερεις ἡμέρες. Καί τό θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου ἔγινε ταχέως, «ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ». Γράφει, ἐν προκειμένῳ, ὁ ἅγ. Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου: «Μή οἶου τόν Κύριον πολλάς φωνάς βεβληκέναι. Ἀπαξ ἐλάλησε, καί ὃν ἔπλασεν, ἤγειρεν. Οὔτε γάρ ὡς Ἡλίας ἐκλαυσεν· οὔτε ὡς Ἐλισαῖος ἀπόρησε. Μονοφθόγγῳ φωνῇ διύπνισε τόν παρ' αὐτῷ καθεύδοντα, εἰπών, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω· εἷς ὁ λόγος, καί διάφορα τά θαύματα. Μόνον ὁ Κύριος ἐφώνησε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω, καί εὐθέως αἱ σάρκες ἀπεπληροῦντο· αἱ τρίχες ἀντεφύτοντο· αἱ ἀρμονίαι συνεδραμοῦντο· αἱ φλέβες καθαρῶ αἵματι ἀντεγεμίζοντο· ὁ ἄδης κάτωθεν κοπτόμενος τόν Λάζαρον προέπεμψεν· ἡ ψυχὴ Λαζάρου παρακτρατουμένη, καί ὑπὸ τῶν ἀγγέλων παρακαλουμένη, τό ἴδιον εἰς τό ἴδιον μετεχωνεύετο· καί τό πάντων ἐνδοξότερον ἦν, ὅτι πανταχόθεν δεδεμένος ἦν τούς πόδας καί τήν ὄψιν κηρίαις, καί ἀνεμποδίστως ἐβάδιζε» (Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου, Λόγος εἰς τόν τετραήμερον Λάζαρον, PG 39, 65).

Μ' αὐτή τήν κυριαρχική προσταγή ὁ Χριστός θέλει νά δείξει καί πῶς θά γίνει καί ἡ κοινὴ ἀνάσταση. Δηλαδή, ὅπως μετὰ τήν σταθερὴ καί ἀποφασιστικὴ προσταγή τοῦ Χριστοῦ ὁ Λάζαρος ἔλαβε ἀπὸ τήν νέκρωση ζωὴ, κατὰ παρόμοιο τρόπο μέ μία προσταγή θά γίνει τό ἴδιο μ' ὅλους τούς ἀνθρώπους στή Δευτέρα Παρουσία. Ἡ προσταγή αὐτή, ἔτσι, εἶναι τύπος τῆς σάλπιγγος τοῦ ἀρχαγγέλου, πού θ' ἀκουστεῖ κατὰ τήν συντέλεια τοῦ κόσμου καί θά ἐπισυναχθεῖ ὅλο τό ἀνθρώπινο γένος ἐνώπιόν Του γιά τήν τελικὴ καί δικαία κρίση ὑπὸ τοῦ Δικαιοκρίτου Χριστοῦ (Ματθ.

24, 30-31 καί 25, 31-32).

Τρίτον, ἡ φράση τοῦ Χριστοῦ «Λύσατε αὐτόν καί ἄφετε ὑπάγειν» (Ἰω. 11, 44). Ὁ Χριστός ἤθελε οἱ Ἰουδαῖοι νά τόν λύσουν ἀπό τά βάσανα καί ὁ Λάζαρος μόνος του νά βαδίσει. Καί τοῦτο, ὥστε οἱ ἴδιοι οἱ ἄνθρωποι νά λάβουν πειστήρια τοῦ θαύματος καί τόν Λάζαρον τόν πρώην νεκρόν, νά τόν δοῦν ὀλοζώντανον νά περπατᾷ μόνος του. Ὁ θάνατος τοῦ Λαζάρου δέν ἦταν οὔτε εἰκονικός, οὔτε φαντασία, οὔτε ψέμμα. Ἔτσι, μέ τόν λόγο Του αὐτό ὁ Χριστός κάμνει τό ἀδύνατον στούς ἀνθρώπους καί ἀφήνει τό δυνατόν νά τό κάμνουν οἱ ἄνθρωποι, ὡς συνέργεια στό θεῖο ἔργο.

Καί τέταρτον, κορυφαία εἶναι ἡ θεία διακήρυξη τοῦ Χριστοῦ πρὸς τήν Μάρθα ἀλλά καί πρὸς ὅλους τούς πιστούς ὅλων τῶν αἰώνων, ὅτι: «Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καί ἡ ζωή» (Ἰω. 11,25). Οἱ λόγοι αὐτοὶ δηλώνουν ὅτι διὰ τῆς Ἀναστάσεώς Του, ἐκ «θανάτου πρὸς ζωήν καί ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν Χριστός ὁ Θεός ἡμᾶς διεβίβασε» (Εἰρμός α' ὠδῆς ἀναστασίμου κανόνος ὁρθοῦ Κυριακῆς τοῦ Πάσχα). Ὁ Ἀναστάς Ἰησοῦς Χριστός καταλύει τόν θάνατον, συντρίβει τόν Ἄδην, ἐλευθερώνει τούς ἐκεῖ δεσμίους καί σώζει τόν ἄνθρωπον. Ἔτσι, συνεχίζει τήν διακήρυξίν Του ὁ Χριστός ὅτι: «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καί πᾶς ὁ ζῶν καί πιστεύων εἰς ἐμέ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τόν αἰῶνα» (Ἰω. 11,26). Αὕτη εἶναι ἡ σωτηριολογική σημασία τῆς Ἀναστάσεως.

*

Ἐν προκειμένῳ, «τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Σαββάτῳ πρό τῶν Βαίων, ἐορτάζομεν τήν Ἑγερσίν τοῦ ἐν τάφῳ τετραημέρου, ἀγίου καί δικαίου φίλου τοῦ Χριστοῦ Λαζάρου». Τοῦτέστιν, ὁ Λάζαρος «διηκόνησε» δύο μυστήρια. Τοῦ θανάτου καί τῆς ἀναστάσεως. Ὁ Χριστός ἔρχεται καί διὰ τοῦ Λαζάρου προμηνύει καί καταδεικνύει ὅτι «ἔσχατος ἐχθρός καταργεῖται ὁ θάνατος» (Α' Κορ. 15,26) καί «μή φοβοῦ... ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων» (Ἀποκ. 1,17-18). Εἶναι «ὁ στάχυς τῆς ζωῆς».